

dos. Zaur Məmmədov
"12" "IX" 2025-ci il

Fənn sillabusu

İxtisas: 050407 - "Marketing" A,B

Fakültə: İqtisadiyyat və idarəetmə

Kafedra: Maliyyə idarəetməsi və audit

I.Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: S/f (Sahibkarlıq maliyyəsi) (İşçi tədris planı LDU "Maliyyə idarəetməsi və audit" kafedrası.12.09.2025, prot №1)

Kodu: IPFS-B08

Tədris ili: IV (2025/2026). Semestr: I

Tədris yükü: Cəmi: 30 saat (30 saat müəhazirə).

Tədris forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 4

Auditoriya №:

Saat:

II.Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı: Hüseynli Nuran Mirəqil oğlu, b/m

Məsləhət günləri və saati: I-V gün saat 9⁰⁰-13⁰⁰.

E-mail ünvanı: nurangaga@mail.ru

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş., Füzuli küç.,170-a

III.Tövsiyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər:

Əsas

1. Abbasov A.B., Abbasova R.Ə., Əliyev M.Ə. və başqaları "Biznesin təşkili və idarə edilməsi". Bakı – 2011.

2. Niftullayev V. M. "Sahibkarlığın əsasları" - Bakı, "Zaman nəşriyyatı" – 2002

3. Гуреев П.М. Венчурное предпринимательство. (Бакалавриат). Учебник. Москва, 2023

Əlavə

4. Родионов И.И., Семенов А.С. Предпринимательские финансы: учебное пособие. М: Алетея, 2023

5. Тактаров Г. А., Григорьева Е. М.. Финансовая среда предпринимательства и предпринимательские риски. Учеб. Пособие. Москва, 2014

IV.Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən İqtisadiyyata giriş, Mikroiqtsadiyyat, Makroiqtisadiyyat fənnlərinin tədrisi vacibdir.

V.Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxta başqa fənnlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: Müasir dövrdə sahibkarlığın inkişafında əsas məsələlərdən biri onun maliyyələşdirilməsidir. Maliyyə bazasının təşkil edilməsinin ən sadə və etibarlı variantı sahibkarlıq mülkiyyətçisinin öz vəsaitlərini və cəlb edilmiş vəsaitləri bu və ya digər formada yeni müəssisələrə yönəltməsidir. Müasir dövrdə sahibkarlığın maliyyələşdirmə mənbələrindən biri də vençur kapitalıdır. Sahibkarlıq maliyyəsi kifayət qədər nəzəri və müəkkəb proses olmaqla yanaşı, eyni zamanda da müəssisənin dayanıqlı fəaliyyəti baxımından kifayət qədər aktual prosesdir. Bu baxımdan da hər bir sahibkarlıq müəssisəsi öz fəaliyyətində mövcud maliyyə probleminin müəyyən olunması, həmin problemlərin təsirlərini aradan qaldırmaq, bir sözlə müəssisələrin maliyyə təminatı prosesi öz aktuallığını qoruyaraq saxlamaqdadır.

"Sahibkarlıq maliyyəsi" fənninin öyrənilməsi məqsədi iqtisadiyyatın ayrı-ayrı sahələrində sahibkarlıq subyektlərində baş verən maliyyə problemlərinin yaranma aspektlərinin təhlil edilməsi, onların səbəbləri və ifadə formalarının, maliyyə sabitliyinin pozulmasının səbəb olan hadisələrin xarakteristikasına sistemli yanaşma, müasir şəraitdə maliyyələşmənin xüsusiyyətləri metodikalarının öyrənilməsini ehtiva edir, hazırda onların dərinədən öyrənilməsi daha çox aktuallıq kəsb edir. Ona görə də "Sahibkarlıq maliyyəsi" fənninin öyrənilməsi nəzəri və praktik əhəmiyyət kəsb edir.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Tələbələr biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə və 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə.

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzərə alınır.

İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir. Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal - tələbə keçilmiş materialı dərinədən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir;
- 9 bal - tələbə keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilir;
- 8 bal - tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;

- 7 bal - tələbə keçilmiş materialı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir;
 - 6 bal - tələbənin cavabı əsasən düzgündür;
 - 5 bal - tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir;
 - 4 bal - tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
 - 3 bal - tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;
 - 1-2 bal - tələbənin mövzudan qismən xəbəri var;
 - 0 bal - suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur. Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

№	Bal	Qiymət	
		Sözlə	Hərflə
1.	91-100	Əla	A
2.	81-90	Çox yaxşı	B
3.	71-80	Yaxşı	C
4.	61-70	Kafi	D
5.	51-60	Qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	Qeyri-kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin daxili nizam – intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.

X. Təqvim mövzu planı: Cəmi: 30 saat (30 saat müəhazirə).

№	Keçirilən <u>mühazirə</u> , seminar, məşğələ, laboratoriya və sərbəst mövzuların məzmunu	Mühazirə	
		Saat	Tarix
Mühazirə			
1.	Mövzu: Sahibkarlıq maliyyəsinin predmeti, prinsipləri, funksiyaları və təsnifatı Plan 1. Fənnin mahiyyəti, predmeti və metodu 2. Sahibkarlıq maliyyəsinin məqsədləri 3. Sahibkarlıq maliyyəsinin yaranması və inkişafı 4. Sahibkarlıq maliyyəsinin əsasları 5. Sahibkarlıq maliyyəsinin prinsipləri 6. Sahibkarlıq maliyyəsinin funksiyaları 7. Sahibkarlıq maliyyəsinin təsnifatı Mənbə: [Mühazirə materialları; 1; 2; 3; 4; 5]	4	
2.	Mövzu: Sahibkarlıq maliyyəsinin nəzəri əsasları, planlaşdırılması və idarəedilməsi Plan : 1. Sahibkarlıq maliyyəsinin xarakteristikası 2. Sahibkarlıq maliyyəsinin nəzəri əsasları 3. Sahibkarlıq maliyyəsində yeni fikirlər 4. Sahibkarlıq maliyyəsinin məzmunu 5. Sahibkarlıq maliyyəsində maliyyə planlaşdırılması 6. Sahibkarlıq maliyyəsində idarəetmə strukturu Mənbə: [Mühazirə materialları, 1; 2; 3; 4; 5]	2	
3.	Mövzu. Sahibkarlıqda maliyyə siyasəti və müəssisələrdə sahibkarlıq maliyyəsinin təşkili Plan: 1. Sahibkarlıqda maliyyəsi siyasəti 2. Vergi siyasəti – sahibkarlığın inkişafının bir aləti kimi 3. Sahibkarlıq müəssisələrində maliyyə siyasəti və onun hazırlanması 4. Sahibkarlıq müəssisələrində maliyyə siyasətinin əsas istiqamətləri 5. Müəssisələrdə sahibkarlıq maliyyəsinin təşkili prinsipləri 6. Sahibkarlıq maliyyəsinin gəlir və xərcləri 7. Sahibkarlıq maliyyəsinin mənfəət və rentabelliği 8. Sahibkarlıq maliyyəsinin dövrü və vəsaitləri Mənbə: [Mühazirə materialları, 1; 2; 3; 4; 5]	4	
4.	Mövzu. Sahibkarlıq maliyyəsində pul axınlarının idarə edilməsi və inflyasiya şəraitində maliyyə qərarlarının qəbul edilməsi Plan 1. Pulun mahiyyəti, növləri və funksiyaları 2. Müəssisənin kompleks idarəetməsinin elementlərindən biri kimi pul axınlarının idarə edilməsi 3. Pul axınlarının idarə edilməsinin təşkili və pul axınlarının proqnozlaşdırılması 4. Inflyasiya anlayışı, onun səbəb və amilləri 5. Inflyasiyanın nəticələri və inflyasiya ilə mübarizə üsulları 6. Inflyasiyanın hesablanması 7. Inflyasiya şəraitində maliyyə qərarlarının qəbul edilməsi Mənbə: [Mühazirə materialları, 1; 2; 3; 4; 5]	4	

5.	Plan: Mövzu: Sahibkarlıq maliyyəsində kredit və kredit sistemi 1. Kreditin mahiyyəti, quruluşu, rolu, kredit münasibətlərinin obyekt və subyektləri 2. Kreditin funksiyaları, prinsipləri və formaları 3. Kredit mexanizmi və kredit bazarı 4. Kredit sisteminin strukturu və kredit – maliyyə institutlarının dövlət tərəfindən tənzimlənməsi Mənbə: [Mühazirə materialları, 1; 2; 3; 4; 5]	2	
6.	Plan: Mövzu: Sahibkarlıq maliyyəsində qiymətli kağızlar 1. Qiymətli kağızların müxtəlifliyi, onların təsnifləşdirilməsi və qruplaşdırılması 2. Qiymətli kağızların müxtəlif meyarlar üzrə təsnifləşdirilməsi, funksiyaları, xüsusiyyətləri və əlamətləri 3. Səhmlərin təsnifatı və növləri 4. İstiqrazların mahiyyəti və təsnifatı 5. Veksellərin təsnifatı və funksiyaları 6. Çek, onun növləri və rekvizitləri 7. Bank sertifikatının mahiyyəti və növləri Mənbə: [Mühazirə materialları, 1; 2; 3; 4; 5]	4	
7.	Plan: Mövzu: Sahibkarlıq maliyyəsində risklər və onun qiymətləndirilməsi 1. Bazar iqtisadiyyatı şəraitində maliyyə risklərinin təsnifatı 2. Bazar iqtisadiyyatı şəraitində maliyyə risklərinin səbəbləri 3. Maliyyə risklərindən qorunma metodları 4. Müəssisələrdə risk menecmentinin funksiyaları və prinsipləri 5. Risk şəraitində maliyyə qərarlarının qəbul edilməsi 6. Maliyyə risklərinin qiymətləndirilməsi üsulları 7. Maliyyə risklərinin aşağı salınması yolları Mənbə: [Mühazirə materialları, 1; 2; 3; 4; 5]	4	
8.	Plan: Mövzu: Sahibkarlıq maliyyəsində portfelin tsiklikliyi 1. Portfel anlayışı 2. Portfelin optimallaşdırması 3. Borc aktivləri portfelinin formalaşdırılması 4. Səhm və borc aktivlərinin qarışıq portfeli 5. Arbitraj portfeli nəzəriyyəsi Mənbə: [Mühazirə materialları, 1; 2; 3; 4; 5]	2	
9.	Plan: Mövzu: Sahibkarlıq maliyyəsində kapital amili və aktivlərin qiymətləndirilməsi 1. Korporasiyaların fəaliyyətinin maliyyələşməsi sistemində kapital amili, ona yanaşma və izahı 2. Kapital Aktivlərinin Qiymətləndirmə Modeli CAPM (Capital Asset Pricing Model) 3. Maliyyə aktivlərinin qiymətləndirilməsi Mənbə: [Mühazirə materialları, 1; 2; 3; 4; 5]	2	
10.	Plan: Mövzu: Sahibkarlığa dövlət dəstəyinin maliyyələşdirilməsi 1. Azərbaycanı sahibkarlığın problemləri 2. Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu 3. Sahibkarlıq fəaliyyətində maliyyələşdirmə metodlarının təkmilləşdirilməsi Mənbə: [Mühazirə materialları, 1; 2; 3; 4; 5]	2	
X	Cəmi:	30	

XI. Fənn üzrə tələblər: İqtisadiyyat yönümlü ixtisaslarda Sahibkarlıq maliyyəsi fənninin mühüm rolu vardır. Fənnin tədrisini başa vurduqdan sonra tələbə sahibkarlıq fəaliyyətində maliyyə münasibətlərinin iqtisadi mahiyyətinin öyrənilməsi, burada maliyyənin idarə edilməsinin əsas məsələlərini, vençur kapitalı və vençur sahibkarlığı barədə müxtəlif informasiyaların əldə olunması və istifadəsini, və s. bu kimi nəzəri və praktik bilikləri öyrənməlidir.

XII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

- Sahibkarlıq maliyyəsinin və vençur kapitalının idarə edilməsinin nəzəri əsaslarını öyrənir; Sahibkarlıq maliyyəsi siyasəti, kapital amili və aktivlərin qiymətləndirilməsi ilə bağlı biliklərə yiyələnir;
- Müəssisənin maliyyə resursları sistemi və maliyyə mexanizmini mənimsəyir;
- Sahibkarlıq fəaliyyətinin maliyyələşdirilməsi, xüsusiyyətləri, zəruriliyi, vəzifələri, risklərin meydana gəlmə səbəblərini təhlil etməyi öyrənir;
- Maliyyənin sahibkarlıq fəaliyyətində yeri, rolu və mövqeyini öyrənir;
- Sahibkarlıq subyektlərində maliyyənin idarə edilməsinin praktiki yollarını mənimsəyir;
- Müstəqil təhlil etmə bacarığına yiyələnir.

XIII. Tələbələrə fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi

XIV. Kollokvium sualları:

1. Fənnin mahiyyəti, predmeti və metodu
2. Sahibkarlıq maliyyəsinin məqsədləri
3. Sahibkarlıq maliyyəsinin prinsipləri
4. Sahibkarlıq maliyyəsinin funksiyaları
5. Sahibkarlıq maliyyəsinin təsnifatı
6. Sahibkarlıq maliyyəsində maliyyə planlaşdırılması
7. Sahibkarlıqda maliyyəsi siyasəti
8. Vergi siyasəti – sahibkarlığın inkişafının bir aləti kimi
9. Sahibkarlıq müəssisələrində maliyyə siyasəti və onun hazırlanması
10. Sahibkarlıq maliyyəsinin gəlir və xərcləri

I Kollokvium sualları:

II Kollokvium sualları:

1. Qiymətli kağızların müxtəlif meyarlar üzrə təsnifləşdirilməsi, funksiyaları, xüsusiyyətləri və əlamətləri
2. Səhmlərin təsnifatı və növləri
3. İstiqrazların mahiyyəti və təsnifatı
4. Çek, onun növləri və rekvizitləri
5. Bazar iqtisadiyyatı şəraitində maliyyə risklərinin səbəbləri
6. Maliyyə risklərindən qorunma metodları
7. Risk şəraitində maliyyə qərarlarının qəbul edilməsi
8. Maliyyə risklərinin qiymətləndirilməsi üsulları
9. Portfel anlayışı
10. Səhm və borc aktivlərinin qarışıq portfeli

XV. İmtahan sualları:

1. Fənnin predmeti və metodu
2. Sahibkarlıq maliyyəsinin məqsədləri
3. Sahibkarlıq maliyyəsinin yaranması və inkişafı
4. Sahibkarlıq maliyyəsinin əsasları
5. Sahibkarlıq maliyyəsinin prinsipləri
6. Sahibkarlıq maliyyəsinin funksiyaları
7. Sahibkarlıq maliyyəsinin təsnifatı
8. Sahibkarlıq maliyyəsinin nəzəri əsasları
9. Sahibkarlıq maliyyəsinin məzmunu
10. Sahibkarlıq maliyyəsində maliyyə planlaşdırılması
11. Sahibkarlıq maliyyəsində idarəetmə strukturu
12. Sahibkarlıqda maliyyəsi siyasəti
13. Vergi siyasəti – sahibkarlığın inkişafının bir aləti kimi
14. Sahibkarlıq müəssisələrində maliyyə siyasəti və onun hazırlanması
15. Sahibkarlıq müəssisələrində maliyyə siyasətinin əsas istiqamətləri
16. Müəssisələrdə sahibkarlıq maliyyəsinin təşkili prinsipləri
17. Sahibkarlıq maliyyəsinin gəlir və xərcləri
18. Sahibkarlıq maliyyəsinin dövryyə vəsaitləri
19. Pulun mahiyyəti, növləri və funksiyaları
20. Müəssisənin kompleks idarəetməsinin elementlərindən biri kimi pul axınlarının idarə edilməsi
21. Pul axınlarının idarə edilməsinin təşkili və pul axınlarının proqnozlaşdırılması
22. İnflyasiya anlayışı, onun səbəb və amilləri
23. İnflyasiyanın nəticələri və inflyasiya ilə mübarizə üsulları
24. İnflyasiya şəraitində maliyyə qərarlarının qəbul edilməsi
25. Kreditin mahiyyəti, quruluşu, rolu, kredit münasibətlərinin obyekt və subyektləri
26. Kreditin funksiyaları, prinsipləri və formaları
27. Qiymətli kağızların müxtəlifliyi, onların təsnifləşdirilməsi və qruplaşdırılması
28. Qiymətli kağızların müxtəlif meyarlar üzrə təsnifləşdirilməsi, funksiyaları, xüsusiyyətləri və əlamətləri
29. Səhmlərin təsnifatı və növləri
30. İstiqrazların mahiyyəti və təsnifatı
31. Veksellərin təsnifatı və funksiyaları
32. Çek, onun növləri və rekvizitləri
33. Bazar iqtisadiyyatı şəraitində maliyyə risklərinin təsnifatı
34. Bazar iqtisadiyyatı şəraitində maliyyə risklərinin səbəbləri
35. Maliyyə risklərindən qorunma metodları
36. Müəssisələrdə risk menecmentinin funksiyaları və prinsipləri
37. Risk şəraitində maliyyə qərarlarının qəbul edilməsi
38. Maliyyə risklərinin qiymətləndirilməsi üsulları
39. Maliyyə risklərinin aşağı salınması yolları
40. Portfel anlayışı

41. Portfelin optimallaşdırması
42. Borc aktivləri portfelinin formalaşdırılması
43. Səhm və borc aktivlərinin qarışıq portfeli
44. Korporasiyaların fəaliyyətinin maliyyələşməsi sistemində kapital amili, ona yanaşma və izahı
45. Kapital Aktivlərinin Qiymətləndirmə Modeli CAPM (Capital Asset Pricing Model)
46. Maliyyə aktivlərinin qiymətləndirilməsi
47. Azərbaycanda sahibkarlığın problemləri
48. Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu

Sillabus "Maliyyə idarəetməsi və audit" kafedrasında müzakirə edilərək, təsdiq olunmuşdur ("12" sentyabr 2025-ci il "01" sayılı iclas protokolu).

Kafedra müdiri:

dos

dos. Əlixan Bədəlov

Fənn müəllimi:

NH

b/m . Nuran Hüseynli

Dəvən Şir dos. G. F. Hüseynli